T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2016 / 671
KARAR NO : 2018 / 106
KARAR TR : 26.02.2018

ÖZET: Bartın Vergi Dairesinde görev yapan ilgiliye (adli yargıda davalı, idari yargıda davacı) 15.10.2004-15.11.2008 tarihleri arasında yersiz olarak yapılan ek ödemenin geri istenilmesi işleminin hukuka uygun olmadığının saptanması karşısında; Bartın Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 02.06.2015 gün ve E:2010/1680 K:2015/457 sayılı kararının kaldırılmasına, yersiz ödemenin geri alınmasına ilişkin işlemin iptali için açılan davanın sonunda davanın kabulüne karar veren Zonguldak İdare Mahkemesi'nin 18.11.2009 gün, E:2009/440 K:2009/1443 sayılı kararının kabulüne ve bu surette HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ GİDERİLMESİNE karar verilmesi gerektiği hk.

K A R A R

Hüküm Uyuşmazlığının
Giderilmesi İsteminde Bulunan
(İdari Yargıda Davacı Adli
Yargıda Davalı) : F.Ö.
İdari Yargıda Davalı : Bartın Valiliği
Karşı Taraf (Adli Yargıda Davacı) : Bartın Vergi Dairesi Müdürlüğü
Vekili : Av. Z.B.

O L A Y :

1 - Davacı F.Ö., Davalı Bartın Valiliğine karşı; Bartın Vergi Dairesinde programcı olarak görev yaptığı için Maliye Bakanlığı Personeline Yapılacak Ek Ödemeye İlişkin Usul ve Esaslar ile belirlenen 50 puan ilave ek ödemeden yararlandırılması istemiyle yaptığı 27.02.2008 tarihli başvurunun reddine ve tarafına 20 puan karşılığı ödenen toplam 4.055,82.-TL tutarın bir ay içerisinde geri ödenmesine ilişkin Bartın Valiliği Defterdarlık Vergi Dairesi Müdürlüğü'nün 11.02.2009 tarih ve 2885 sayılı işleminin hukuka aykırı olduğu, belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde 2004 yılından bu yana 20 puan ek ödemeden yararlandırıldığı, ek ödemenin 50 puana çıkarılması üzerine Vergi Dairesi Müdürlüğüne verdiği dilekçe ile tarafına buna göre ödeme yapılmasını talep ettiği, Defterdarlık Makamının davalı idareden aldığı görüş yazısı üzerine ek ödemeden yararlandırılmadığının bildirildiği, davalı idarenin Ek Ödemeden yararlandırılma isteği hususunda Personel Genel Müdürlüğünden görüş sormasının garip olduğu, kendisinin ve aynı kadroda diğer il teşkilatlarında görev yapan personelin 20 puan ek ödemeden yararlandırıldığı, taşra teşkilatlarında otomasyon sistemlerinin mevcut olup bilgi işlem altyapıları ve bilgi işlemle ilgili personellerinin mevcut olduğu, çalışmakta olduğu birimin vergi dairelerinde bilgi işlem birimi olarak adlandırıldığı, otomasyona geçiş yerleşim planında Bilgi İşlem Odası ibaresinin açıkça görüldüğü, vergi dairelerinin hizmetlerini VEDOP ile yürüttüğü, bu hizmetleri yürüten personelin Süpervizör olarak anıldığı, bu hizmetlerinin yürütülmesi için kurs düzenlendiği, kuruluş kanununda vergi dairesi bünyesinde Bilgi işlem Birimleri kurulur denildiği, çalıştığı birimin fiilen bilgi işlem birimi olarak adlandırıldığı, ayrıca 20 puan üzerinden tarafına ödenen ek ödemelerin istenilemeyeceği, en son Kasım 2008 tarihi itibari ile ek ödeme yapıldığı, 60 günlük yasal süre geçtikten sonra 11.02.2009 tarihli işlemle yapılan ödemenin geri istenildiği, Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulu'nun 1973/14 sayılı kararının bu yönde olduğu iddialarıyla, söz konusu işlemin iptali istemiyle 12.03.2009 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

ZONGULDAK İDARE MAHKEMESİ; 18/11/2009 gün ve E:2009/440, K: 2009/1443 sayı ile "(…)Dava; Bartın Vergi Dairesinde programcı olarak görev yapan davacının Maliye Bakanlığı Personeline Yapılacak Ek Ödemeye İlişkin Usul ve Esaslar ile belirlenen 50 puan ilave ek ödemeden yararlandırılması istemiyle yaptığı 27.02.2008 tarihli başvurunun reddine ve tarafına 20 puan karşılığı ödenen ilave ek ödemesi olan toplam 4.055,82.-TL tutarın bir ay içerisinde geri ödenmesinin istenilmesine ilişkin Bartın Valiliği Defterdarlık Vergi Dairesi Müdürlüğünün 11.02.2009 tarih ve 2885 sayılı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin Bakanlık Merkez Teşkilatı Başlıklı ikinci kısmının 4. maddesinde; Bakanlık Merkez Teşkilatının, ana hizmet birimleri ile 'danışma ve denetim birimleri ve yardımcı birimlerden meydana geldiğinin belirtildiği, Yardımcı Birimler başlıklı dördüncü bölümün 24. maddesinde de; Maliye Bakanlığındaki yardımcı birimlerin a)Personel Genel Müdürlüğü, b) İdari ve Mali İpler Dairesi Başkanlığı, c)Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı, d)Savunma Sekreterliği, e)Özel Kalem Müdürlüğü" olduğunun belirtildiği, Taşra Yurtdışı Teşkilatı ve Bağlı Kuruluşlar başlıklı üçüncü kısmının 34. maddesinde ise; Bakanlık taşra teşkilatının defterdarlıklardan oluşacağı, Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında Kanun, Genel Kadro ve

Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve İl İdaresi Kanunu hükümlerine uygun olarak taşra teşkilatında gerekli değişiklik ve düzenlemeler yapılabileceği hükme bağlanmıştır.

16.05.2005 tarih ve 25817 sayılı Resmi Gazete yayımlanan 5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 23. maddesinde; Başkanlığın taşra teşkilatı "Başkanlığın taşra teşkilatı, doğrudan merkeze bağlı vergi dairesi başkanlıkları ile vergi dairesi başkanlığı kurulmayan yerlerde bu Kanunun 24 ve 25 inci maddelerindeki görev ve yetkileri haiz vergi dairesi müdürlüklerinden oluşacağı, vergi dairesi başkanlıklarının kuruluş yerleri ve sayıları ile bunlara ilişkin değişikliklerin Bakanlar Kurulunca belirleneceği belirtilmektedir.

24.12.1994 tarih ve 22151 sayılı Resmi Gazete yayımlanan Vergi Daireleri Kuruluş ve Görev Yönetmeliği'nin 10. Maddesinde Vergi Dairesi Birimlerinin:

"A) Ana Hizmet Birimleri

1-Vergilendirme Bölümündeki Servisler

2-Muhasebe Bölümündeki Servisler

3-Kovuşturma Bölümündeki Servisler

4-Tarama ve Kontrol Bölümü

B) Diğer Hizmet Birimleri

1-Vergi Dairesi Başkanlığı Diğer Hizmet Servisleri

2-Vergi Dairesi Başkanlığı Vergi Müdürlüğü Diğer Hizmet Servisi

3-Vergi Dairesi Müdürlüğü Diğer Hizmet Servisi

C) Beyanname Kabul ve Tahsilat Şubesi" olduğu belirtilerek, Vergi Dairelerinin bu şekilde teşkilatlandığı açıklanmıştır.

Maliye Bakanlığı Personeline Yapılacak Ek Ödemeye İlişkin Usul ve Esasların 4. Maddesinin (g) bendinin dördüncü fikrasında, "Bilgi işlemle ilgili hizmetleri yürütmek amacıyla kurulmuş veya oluşturulmuş bulunan bilgi işlem birimlerinde fiilen görev yapan, çözümleyici, sistem programcısı, mühendis, istatistikçi ve şehir plancılarından dört yıl ve daha uzun süreli yükseköğrenim bitirenlere 50 puan, bunlardan iki yıl süreli yükseköğrenim bitirenlere ise 40 puan ilave ek ödeme yapılır" hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden, Bartın Vergi Dairesi Müdürlüğünde programcı olarak görev yapan davacının 27.02.2008 tarihli dilekçesi ile Bartın Vergi Dairesi Müdürlüğüne başvuruda bulunarak Maliye Bakanlığı Personeline Yapılacak Ek Ödemeye İlişkin Usul ve Esasların 4. Maddesinin (g) bendinde yer alan ek ödemenin 20 puandan 50 puana çıkarıldığından bahisle anılan ek ödemeden yararlandırılma isteminde bulunması üzerine Bartın Valiliğinin 12.03.2008 tarih ve 288 sayılı yazısı ile bu hususta Gelir İdaresi Başkanlığından görüş sorulduğu, Gelir idaresi Başkanlığının Bartın Valiliğine cevaben gönderdiği 27.11.2008 tarih ve 114382 sayılı yazısında; ilave ek ödemeden yararlanacak personelin, bilgi işlemle ilgili hizmetleri yürütmek amacıyla kurulmuş veya oluşturulmuş bulunan bilgi işlem birimlerinde fiilen madde metninde yer alan unvanlarda görev yapıyor olmasının gerektiği, vergi dairesi müdürlüğünde programcı kadrosunda çalışan ilgilinin çalıştığı yerin bilgi işlemle ilgili hizmetleri yürütmek amacıyla kurulmuş veya oluşturulmuş bulunan bilgi işlem birim olmaması nedeniyle ek ödemeden yararlanmasının mümkün olmadığının belirtildiği, anılan işlem dayanak alınmak suretiyle tesis edilen Bartın Valiliğinin 11.02.2009 tarih ve 2885 sayılı işlemi ile davacıya belirtilen esaslar çerçevesinde; ödeme yapılmasının mümkün olmadığı, ayrıca Ekim 2004 tarihinde bu yana ödenen 4.055,82 -TL-ilave ek ödemenin yasal faizi ile 1 ay içerisinde ödenmesinin talep edildiği, anılan Bartın Valiliği işleminin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Olayda; uyuşmazlık konusu ek ödemenin dayanağı olan Maliye Bakanlığı Personeline Yapılacak ek Ödemeye ilişkin Usul ve Esasların 4. Maddesinin (g) bendinin 4. fikrasında ek ödeme yolabilmesi için maddede belirtilen unvanlarda görev yapan personelin bilgi işlemle ilgili hizmetleri yürütmek amacıyla kurulmuş veya oluşturulmuş bulunan bilgi işlem birimlerinde görevli olması koşulu öngörülmüş olup, bu birimlerde görev yapmayan personelin söz konusu ek ödemeden yararlandırılmasına imkân bulunmamaktadır.

Yukarda aktarılan mevzuatın birlikte değerlendirilmesinden, Maliye Bakanlığı taşra teşkilatında yer alan Vergi Dairesi Müdürlükleri bünyesinde bilgi işlem ile ilgili hizmetleri yürütmek amacıyla kurulmuş veya oluşturulmuş bilgi işlem birimleri bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda; Bartın Vergi Dairesinde Programcı kadrosuyla görev yapan davacının Vergi Dairesinin VEDOP uygulamaları ile ilgili işlemleri yürüttüğü açık olmakla beraber davacının görev yaptığı Bartın Vergi Dairesinde mezkûr mevzuat çerçevesinde oluşturulmuş ayrı bir Bilgi İşlem Biliminin bulunmaması karşısında "bilgi işlemle ilgili hizmetleri yürütmek amacıyla kurulmuş veya oluşturulmuş bulunan bilgi işlem birimlerinde görevli olma" koşulunu taşımayan davacının ek ödemeden yararlanması mümkün bulunmadığından dava konusu işlemin bu kısmında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Dava konusu işlemin, 20 puan karşılığı davacıya ödenen ilave ek ödemesi olan toplam 4.055,82 TL tutarın bir ay içerisinde geri ödenmesinin istenilmesine ilişkin kısmına gelince;

Danıştay içtihatları Birleştirme Kurulunun 22.12.1973 gün ve E:1968/68, K:1973/14 sayılı kararında; idarenin yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesi hallerinde süre aranmaksızın hatalı ödediği meblağı her zaman geri alabileceği, bunun dışında kalan hallerde hatalı ödemelerin geri istenilmesinin hatalı ödemenin yapıldığı tarihten başlamak üzere dava açma süresi içinde olanaklı olduğu, bu süre geçtikten sonra geri istenilemeyeceği belirtilmiştir.

Sübjektif sonuç doğurmuş ve Yasaya uygun olarak tesis edilmiş idari işlemlerin geri alınması idare hukuku ilkelerine göre mümkün değildir. Anılan kurul kararı ile de yasaya aykırı ve hatalı işlemlerin de her zaman değil makul bir sürede geri alınabileceğine işaret edilmiş, yokluk, açık hata ve bu işlemden yararlananın hilesinin söz konusu olması halinde ise idarenin işlemini her zaman geri alabileceği öngörülmüştür.

Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 22.12.1973 gün ve E: 1968/68, K: 1973/14 sayılı kararında, hatalı ödemelerin yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesi hallerinde süre aranmaksızın kanunsuz terfi veya

intibaka dayanarak ödenen meblağın her zaman geri alınabileceği, belirtilen istisnalar dışında kalan hatalı ödemelerin geri alınmasının ise ancak hatalı ödemenin yapıldığı tarihten başlamak üzere idari dava açma süresi içinde mümkün olduğu, bu süre geçtikten sonra geri alınamayacağı hükme bağlanmış olup, kararda ortaya konulan ilkelerin idarece yapılan tüm hatalı ödemelerin geri alınmasında uygulanabilecek nitelikte temel ilkeler olduğu açıktır.

Bakılan davada; yapılan fazla ödemede davacının gerçek dışı beyanı veya hilesi bulunmadığı taraflar arasında ihtilafsız olduğu, hatalı ödemenin 2004 yılından başlayarak en son 2008 yılı Kasım ayına kadar geçen süre içerisinde her ay tekrarlandığı ve davalı idare tarafından da bu hususun fark edilmediği dikkate alındığında, ek ödeme yapılmasına ilişkin mezkûr esasların yanlış yorumundan kaynaklanan fazla ödemenin, ancak fazla ödemenin yapıldığı aylar itibari ile dava açma süresi içerisinde tahsil etme cihetine gidilebileceği açık olup, en son 15 Kasım 2008 tarihinde ödenen hatalı ödeme, 15 Ocak 2009 tarihinden önce geri istenebilecekken bu süreler geçtikten sonra 11.02.2009 tarihinde tesis edilen işlemde idari istikrar ve güven ilkesine ve de hukuka uyarlık bulunmamıştır.

Açıklanan nedenlerle; dava konusu edilen 11.02.2009 gün ve 2885 sayılı işlemin, davacının 50 puan ilave ek ödemeden yararlandırılma isteminin reddine dair kısmı yönünden davanın reddine, 20 puan karşılığı davacıya hatalı ödenen toplam 4.055,82.-TL tutarın bir ay içerisinde geri ödenmesinin istemine ilişkin kısmının iptaline" karar vermiş, hüküm taraflarca temyiz edilmiştir.

Danıştay 2. Dairesi; 30.01.2014 gün ve E: 2010/946, K: 2014/538 sayı ile, "(…)İdare ve vergi mahkemeleri tarafından verilen kararların temyiz yolu ile incelenerek bozulabilmeleri, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde belirtilen nedenlerden birinin varlığına bağlıdır. Zonguldak İdare Mahkemesi'nce verilen 18.11.2009 günlü, E:2009/440, K:2009/1443 sayılı karar ve dayandığı gerekçe hukuk ve usule uygun olup, bozulmasını gerektirecek bir neden de bulunmadığından, tarafların temyiz istemlerinin reddi ile anılan kararın ONANMASINA…" karar vermiş; kararın düzeltilmesi isteminde bulunulmaması üzerine Mahkeme kararı kesinleşmiştir.

II - Davacı Bartın Vergi Dairesi Müdürlüğü vekili, davalı F.Ö.' e karşı; davalının Bartın Vergi Dairesi Müdürlüğünde programcı olarak görev yaptığını, Maliye Personeline yapılacak ek ödemeye ilişkin usul ve esaslara aykırı olarak davalıya Bartın Vergi Dairesi Müdürlüğünde bilgi işlemle ilgili hizmetleri yürütmek amacıyla kurulmuş veya oluşturulmuş" bir birim olmadığı halde bilgi işlem biriminde görevli olanlara yapılacak miktar üzerinden 15.10.2004 - 15.11.2008 tarihleri arasında 4055,83 TL fazla ödeme yapıldığını, fazla ödemenin tahsili için 5118 sayılı yasanın 71.maddesi uyarınca çıkarılan ve 19.10.2006 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca davalıya tebligat yapıldığı halde, davalı tarafından yasal süre içerisinde ödemede bulunulmadığını, belirtilen nedenlerle 4055,83 TL ödemenin yapıldığı tarihlerden itibaren yasal faiziyle birlikte davalıdan tahsili istemiyle 21.10.2010 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

BARTIN SULH HUKUK MAHKEMESİ; 02.06.2015 gün ve E:2010/1680, K:2015/457 sayı ile "(…)Muaccel bir borcun borçlusu, alacaklının ihtarıyla temerrüde düşer; haksız fiilde fiilin işlendiği, sebepsiz zenginleşmede ise zenginleşmenin gerçekleştiği tarihte borçlu temerrüde düşmüş olur. Ancak sebepsiz zenginleşenin iyiniyetli olduğu hâllerde temerrüt için bildirim şarttır (TBK madde 117). O halde; zenginleşen iyiniyetli ise iade talep edilmeden önce temerrüde düşmüş sayılması olanaklı değildir. Sebepsiz zenginleşme nedeni ile alacak talebinde de gecikme faizi yürütülebilmesi için borçlunun, diğer bir deyişle haksız kazanç edinenin ya bir ihtar ile ya da aleyhine bir dava açılmak suretiyle temerrüde düşürülmesi gerektiğinden iade talebinde bulunulmasından itibaren yasal faizi işleyecektir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 05.12.1984 tarih 1982/13 E; 1984/997 K sayılı içtihadı Birleştirme Kararında idare tarafından yapılan tüm ödemelere uygulanması halinde, idarenin haksız iktisap kurallarından hiçbir zaman yararlanamaması ve memurların yapmış oldukları tüm hatalı ödemelerin idare tarafından gerek ödeme yapılan kişilerden, gerekse ödemeyi yapan görevlilerden geri alınamaması gibi bir sonuç doğar ki, idareyi işlemez ve iş görmez bir duruma sokacak olan böyle bir sonucun hukukça savunulması mümkün değildir.

Hal böyle olunca, hiçbir hukuki dayanağı olmayan, şart tasarrufa da konu olmayan hatalı ödemelerin, Borçlar Hukukunun sebepsiz zenginleşme hükümleri uyarınca geri alınmasına karar verilmesi gerekir" gerekçesiyle Davanın KISMEN KABULÜ İLE Davacı kurum tarafından fazla ödenen 4.055,83 TL'nin davalıdan alınarak davacıya VERİLMESİNE, Davacı kurum tarafından yapılan fazla ödeme olan 4.055,83 TL'ye davalıya ihtar yerine geçmek üzere tebliğ tarihi olan 11/02/2009 tarihinden itibaren YASAL FAİZ İŞLETİLMESİNE"

Karar vermiş; temyiz edilen karar Yargıtay 3. Hukuk Dairesinin, 24.05.2016 gün ve E:2015/19332, K:2016/8021 sayılı ilamıyla Onanarak kesinleşmiştir.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK: İdare Mahkemesinde görülen davada davacı olan F.Ö.; 1- Bartın Vergi Dairesinde Programcı kadrosunda görev yapmakta olduğum süre içerisinde 2004 yılından 12-2008 tarihine kadar şahsıma yapılan aylık 20 puan ek ödeme karşılığı 4.055.82 TL'nin fazla ödendiği iddiasıyla Bartın Valiliği Defterdarlık Vergi Dairesi Müdürlüğü'nce tarafıma 11.02.2009 tarih 2885 sayılı ödeme emri gönderilmiştir.

Bartın Valiliği Defterdarlık Vergi Dairesi aleyhine Zonguldak idare Mahkemesinin 2009/440 E 2009/1443 K sayı ile açmış olduğum dava 18.11.2009 tarihinde lehime neticelenmiş ve geriye dönük olarak hiçbir ödeme yapmamam konusunda karar verilmiştir.

2- Söz konusu İdare Mahkemesi kararının temyiz incelemesi neticesinde DANIŞTAY İKİNCİ DAİRESİ 2010/946 E 2014/538 K Nolu kararıyla Zonguldak İdare Mahkemesinin kararı onanmış ve kesinleşmiştir.

3- Ortada kesinleşmiş bir yargı kararı olmasına rağmen Bartın Valiliği Vergi Dairesi Müdürlüğü adına Av Z.B. tarafından, Bartın Sulh Hukuk Mahkemesi'nde tarafları aynı, mahiyeti aynı ve miktarı aynı (4,055.82 TL) olan ek ödemeden kaynaklı tarafıma yapılan ödemelerin geri iadesi için aleyhime ALACAK davası açılmıştır. Yerel Mahkemenin 2010/1680 E. 2015/457 K. sayılı kararı ile tarafıma yapılan ek ödeme kaynaklı tutarın geri ödenmesi noktasında, İdare Mahkemesinin kesinleşmiş kararı olmasına karşın aleyhimde karar tesis edilmiştir.

4-Hukuka, usul ve yasaya aykırı yerel Mahkeme kararının temyizen incelenerek bozulması için Yargıtay 3.

Hukuk Dairesine yaptığım temyiz başvurusu da aleyhime sonuçlanmış ve yerel Mahkeme kararı, söz konusu dava ile her açısı aynı olan kesinleşmiş DANIŞTAY Kararı olduğunu bildirmem ve konu hakkındaki delilleri de göstermeme rağmen 2015/19332 E. 2016/8021 K. Sayılı kararıyla temyiz yolu kapalı olmak üzere Bartın sulh Hukuk Mahkemesinin kararı onamıştır.

5-Hem Bartın Sulh Hukuk Mahkemesine hem de Yargıtay Temyiz aşamasında bu konuda kendi kararlarından önce Yüksek idare Mahkemesinin kesinleşmiş kararı olduğu, eğer karar verilmesi gerekiyorsa önce UYUŞMAZLIĞIN çözülmesi gerektiğini belirtmeme rağmen uyuşmazlığın giderilmesine yönelik bir işlem yapılmadan karar tesis edilmiştir.

Yargıtay tarafından verilen karar toplum nezdinde tesir etmek zorunda olduğumuz adalete güveni zedelemektedir. Ortada şahsıma karşı yapılan ödemelerin haksız olmadığını gösteren bir idari yargı kararı vardır. Kaldı ki malumları olduğu üzere tarafıma idare tarafında yapılan ve şahsımın kusuru olmayan ödemelerin iadesinin mümkün olmadığı, böyle bir idari işlemin iptal edileceği de yerleşmiş Danıştay kararlarındandır. Bu itibarla Sulh hukuk Mahkemesinde aleyhime açılarak beni telafisi imkânsız zararlara uğratacak karar nedeniyle oluşan uyuşmazlığın lehime sonuçlanması gerekmektedir.

:

Yukarıda arz ve izah olunan nedenlerden Sayın Danıştay İkinci Dairesi 2010/946 E 2014/538 K ile Yargıtay 3. Hukuk Dairesi 2015/19332 E. 2016/8021 K. Sayılı K. Arasında oluşan uyuşmazlığın çözümü ve tarafıma doğacak ve telafisi imkânsız hale gelecek zararların önlenmesi adına; ortaya çıkan hüküm uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle 15.7.2016 tarihli dilekçe ile Uyuşmazlık Mahkemesine başvuruda bulunmuş, talep Mahkememizde 8.11.2016 tarihinde kayda girmiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasanın 24. ve 16. maddelerine göre ilgili Başsavcıların yazılı düşünceleri istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI; 22.2.2017 tarih ve E:2017/21 sayılı yazısı ile "…Hüküm uyuşmazlığının çözümünde; ilgiliye yersiz ödendiği belirtilen ilave ek ödeme tutarı olan 4.055,82.-TL'nın geri istenilmesine ilişkin işlemin niteliği önem kazanmaktadır

İlave ek ödemenin ödenmesine dair olan işlem, idarenin tek yanlı iradesiyle tesis etmiş olduğu, kesin ve yürütülmesi zorunlu nitelikte bir idari işlem olup İdare Hukukunun usulde paralellik ilkesine göre, bir idari işlemin geri alınmasına ilişkin işlemin de aynı nitelikte olması gerekir. Başka bir anlatımla bir idari işlemin geri alınmasına ilişkin işlemler de icrai nitelikte işlemlerdir.

Tümüyle idari nitelikte olan işleme ilişkin uyuşmazlığın idari yargı usul ve esaslarına göre çözümlenmesi Anayasanın 155. maddesi ile kurulan "idari rejim" sistemi gereğidir.

Dosyanın içeriğinden, Bartın Vergi Dairesi Müdürlüğünde programcı olarak görev yapan davacı tarafından, 27.02.2008 tarihli dilekçe ile Bartın Vergi Dairesi Müdürlüğüne başvurularak Maliye Bakanlığı Personeline Yapılacak Ek Ödemeye İlişkin Usul ve Esasların 4.maddesinin (g) bendi uyarınca 50 puan üzerinden ek ödeme yapılmasının istenilmesi üzerine Bartın Valiliğinin 12.03.2008 tarih ve 288 sayılı yazısı ile bu hususta Gelir İdaresi Başkanlığından görüş sorulduğu, Gelir İdaresi Başkanlığının Bartın Valiliğine cevaben gönderdiği 27.11.2008 tarih ve 114382 sayılı yazısında; ilave ek ödemeden yararlanacak personelin, bilgi işlemle ilgili hizmetleri yürütmek amacıyla kurulmuş veya oluşturulmuş bulunan bilgi işlem birimlerinde fiilen madde metninde yer alan ünvanlarda görev yapıyor olmasının gerektiği, vergi dairesi müdürlüğünde programcı kadrosunda çalışan ilgilinin çalıştığı yerin bilgi işlemle ilgili hizmetleri yürütmek amacıyla kurulmuş veya oluşturulmuş bulunan bilgi işlem birimi olmaması nedeniyle ilave ek ödemeden yararlanmasının mümkün olmadığının belirtildiği, anılan işlem dayanak alınmak suretiyle tesis edilen Bartın Valiliği'nin 11.02.2009 tarih ve 2885 sayılı işlemi ile davacıya belirtilen esaslar çerçevesinde ödeme yapılmasının mümkün olmadığı, ayrıca 15.10.2004-15.11.2008 tarihlerinde ödenen 4.055,82 -TL ilave ek ödemenin yasal faizi ile 1 ay içerisinde ödenmesinin talep edildiği anlaşılmaktadır.

Olayda 15.10.2004-15.11.2008 tarihleri arasında davacıya yersiz ödendiği tespit edilen ilave ek ödeme tutarının mevzuat hükümlerinin yanlış yorumlandığından bahisle geri alınmak istenildiği dikkate alındığında, idarenin açık hataya düştüğünden söz edilemeyeceği gibi, ilave ek ödemelerin ödenmesinde, davacının hilesi ve gerçek dışı beyanının da olmadığı açıktır.

Bu durumda, ek ödemeyi düzenleyen mevzuatın yorumunda hataya düşülerek ilave ek ödeme alma koşullarını taşımayan davacıya fazla ödeme yapılması suretiyle oluşan kamu zararının 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 12. maddesi ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 71. maddesi kapsamında sayılıp sayılamayacağı yönünden değerlendirilmesi gerekmektedir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 12. maddesinin birinci fıkrasında, kamu görevlilerinin kamu hizmetinin sunumunda kullanılan her türlü kamu malını koruma yükümlülükleri; aynı maddenin ikinci fıkrasında ise koruma ve hizmete hazır bulundurmak zorunda bulundukları bu mallara verdikleri zararın rayiç bedel üzerinden tahsil edileceği; son fıkrasında da, anılan zararın tahsil usulü düzenlenmiş olup mevzuatın yorumunda hataya düşülerek memurlara fazla ödeme yapılması suretiyle oluşan kamu zararının, münhasıran kamu mallarına verilen zararı düzenleyen 12. madde kapsamında tahsili mümkün değildir.

Devlet memurlarına sehven ya da mevzuatın yorumunda hataya düşülerek yapılan ilave ek ödemelerin, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında tahsil edilip edilemeyeceği hususuna gelince;

5018 sayılı Kanunun "Kamu zararı" başlıklı 71. maddesinde, kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması "kamu zararı" olarak tanımlanmış anılan maddenin ikinci fıkrasında ise, kamu zararı kapsamına giren haller; kamu kaynakları kullanılarak piyasadan mal ve hizmet satın alınması sırasında fazla ödeme yapılması, idarenin gelirlerinin tahsili sırasında mevzuata aykırı davranılması ve mevzuatta öngörülmeyen bir ödeme yapılması suretiyle yol açılan zararlar olarak sayılmak suretiyle sınırlandırılmış olup, bu fıkra bir bütün olarak değerlendirildiğinde (g) bendinde yer alan "mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması" kuralının kapsamının, yine mal ve hizmet alımları nedeniyle yapılan

ödemeler sonucu oluşan kamu zararı şeklinde anlaşılmasını gerektirmektedir. Kaldı ki, bakılan uyuşmazlık mevzuatta öngörülmeyen bir ödeme yapılması nedeniyle oluşan kamu zararı olmayıp, mevzuatın öngördüğü bir ödemenin yapılması sırasında hataya düşülmesine ilişkin olduğundan, uyuşmazlığın anılan Kanun kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir.

Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 22.12.1973 gün ve E: 1968/8, K: 1973/14 sayılı kararında; idarenin yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesi hallerinde süre aranmaksızın hatalı ödediği meblağı her zaman geri alabileceği, bunun dışında kalan hallerde hatalı ödemelerin istirdadının hatalı ödemenin yapıldığı tarihten başlamak üzere dava açma süresi içinde olanaklı olduğu ve bu süre geçtikten sonra istirdat edilemeyeceği belirtilmiş olup; anılan kararın gerekçesinde iyi niyet kuralı üzerinde de durularak idarenin sakat ve dolayısıyla hukuka aykırı işlemine, idare edilenlerin gerçek dışı beyanı veya hilesi neden olmuşsa ya da geri alınan idari işlem yok denilecek kadar sakatlık taşımakta ise, hatalı işlemde idare edilenin kolayca anlayabileceği kadar açık bir hata bulunmaktaysa ve idareyi bu konuda haberdar etmemişse, memurun iyi niyetinden söz etmeye olanak bulunmadığı ve bu işlemlere dayanılarak yapılan ödemeler için süre düşünülemeyeceği, bu ödemelerin her zaman geri alınabileceği; ancak bunun dışındaki hatalı ödemeler için memurun iyi niyetinin istikrar ve kanunilik kadar önemli bir kural olduğu ve bu nedenle yukarıda belirtilen istisnalar dışındaki hatalı ödemelerin dava açma süresi içinde geri alınabileceği belirtilmiştir.

Söz konusu İçtihadı Birleştirme Kurulu kararı hatalı ödemelere ilişkin olmakla beraber getirdiği ilkelerin idari işlemlerin geri alınmasına dair genel ilkeler olduğu kuşkusuzdur. Dolayısıyla idare yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesi hallerinde süre aranmaksızın hatalı işlemini her zaman geri alabilecek, ancak bunun dışında kalan hallerde hatalı işlemini sadece dava açma süresi içinde geri alabilecek, bu süre geçtikten sonra idari istikrar ve hukuki güvenlik ilkesi gereği geri alamayacaktır.

Bu itibarla; kamu görevlilerine sehven yapılan fazla ödemelerin geri alınmasında, Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 22.12.1973 günlü, E: 1968/8, K: 1973/14 sayılı kararının uygulanması gerektiği sonucuna ulaşılmakla mevzuat hükümlerinin davalı idarece yanlış yorumlanması nedeniyle davacıya yapılan ödemelerde, davacının hilesi veya gerçek dışı beyanı olmadığından davacıya yersiz ödenen ilave ek ödeme tutarlarının en son ödemenin yapıldığı tarihlerden itibaren dava açma süreleri içinde geri istenmesi gerekirken bu süreler geçtikten sonra 11.02.2009 tarihinde tesis edilen işlemde, idari istikrar ve güven ilkesine ve hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemin bu kısmının iptali yönünde verilen kararın hukuka uygun olduğu kanısına varılmıştır.

SONUÇ: 1-Zonguldak İdare Mahkemesinin 18.11.2009 tarih ve E:2009/440, K:2009/1443 sayılı kararının, Bartın Valiliği Defterdarlık Vergi Dairesi Müdürlüğü'nün11.02.2009 tarih ve 2885 sayılı işleminin, davacıya 20 puan karşılığı ödenen ilave ek ödeme olan toplam 4.055,82.-TL tutarın bir ay içerisinde geri ödenmesinin istenilmesine ilişkin kısmı ile Bartın Sulh Hukuk Mahkemesince verilen 02.06.2015 tarih ve E:2010/1680, K:2015/457 sayılı karar arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğuna;

2-Bartın Sulh Hukuk Mahkemesince verilen 02.06.2015 tarih ve E:2010/1680, K:2015/457 sayılı kararın kaldırılmasına;

3-Zonguldak İdare Mahkemesinin 18.11.2009 tarih ve E:2009/440, K:2009/1443 sayılı kararının kabulüne;

Bu surette hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir…"yolunda düşünce vermiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; 01.11.2017 tarih ve YY-2017/59582 sayılı yazısı ile "…Bartın Vergi Dairesinde programcı olarak görev yapan davacı tarafından, Maliye Bakanlığı Personeline Yapılacak Ek Ödemeye İlişkin Usul ve Esaslar ile belirlenen 50 puan ilave ek ödemeden yararlandırılması istemiyle yapılan başvurunun reddine ve tarafına 20 puan karşılığı ödenen ilave ek ödemesi olan toplam 4.055,82 TL tutarın bir ay içerisinde geri ödenmesinin istenilmesine ilişkin Bartın Valiliği Defterdarlık Vergi Dairesi Müdürlüğünün 11/02/2009 tarih ve 2885 sayılı işleminin iptali istemiyle açılan davada, Zonguldak İdare Mahkemesinin 18/11/2009 tarih ve E.2009/440, K.2009/1443 sayılı kararıyla, uyuşmazlık konusu ek ödemenin dayanağı olan Maliye Bakanlığı Personeline Yapılacak Eködemeye İlişkin Usul ve Esasların 4. maddesinin (g) bendinin 4. fikrasında ek ödeme yapılabilmesi için maddede belirtilen unvanlarda görev yapan personelin, bilgi işlemle ilgili hizmetleri yürütmek amacıyla kurulmuş veya oluşturulmuş bulunan bilgi işlem birimlerinde görevli olması koşulu öngörülmüş olup, bu koşulu taşımayan davacının ek ödemeden yararlanması mümkün bulunmadığından dava konusu işlemin bu kısmında hukuka aykırılık görülmediği, dava konusu işlemin, 20 puan karşılığı davacıya ödenen ilave ek ödemesi olan toplam 4.055,82 TL tutarın bir ay içerisinde geri ödenmesinin istenilmesine ilişkin kısmına gelince; Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 22/12/1973 gün ve E. 1968/8, K.1973/14 sayılı kararında; hatalı ödemelerin yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesi hallerinde süre aranmaksızın kanunsuz terfi veya intibaka dayanarak ödenen meblağın her zaman geri alınabileceği, belirtilen istisnalar dışında kalan hatalı ödemelerin geri alınmasının ise ancak hatalı ödemenin yapıldığı tarihten başlamak üzere idari dava açma süresi içinde mümkün olduğu, bu süre geçtikten sonra geri alınamayacağı hükme bağlanmış olup, kararda ortaya konulan ilkelerin idarece yapılan tüm hatalı ödemelerin geri alınmasında uygulanabilecek nitelikte temel ilkeler olduğu açık olduğundan, olayda, yapılan fazla ödemede davacının gerçek dışı beyanı veya hilesi bulunmadığı taraflar arasında ihtilafsız olduğu, hatalı ödemenin 2004 yılından başlayarak en son 2008 yılı Kasım ayına kadar geçen süre içerisinde her ay tekrarlandığı ve davalı idare tarafından da bu hususun fark edilmediği dikkate alındığında, ek ödeme yapılmasına ilişkin usul ve esasların yanlış yorumundan kaynaklanan fazla ödemenin, ancak fazla ödemenin yapıldığı aylar itibari ile dava açma süresi içerisinde tahsil etme yoluna gidilebileceği açık olup, en son 15 Kasım 2008 tarihinde ödenen hatalı ödemenin, 15 Ocak 2009 tarihinden önce geri istenmesi gerekirken bu süreler geçtikten sonra 11/02/2009 tarihinde tesis edilen işlemde idari istikrar ve güven ilkesine ve de hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu edilen 11/02/2009 gün ve 2885 sayılı işlemin, davacının 50 puan ilave ek ödemeden yararlandırılma isteminin reddine dair kısmı yönünden davanın reddine, dava konusu işlemin davacıya hatalı ödenen toplam 4.055,82 TL tutarın bir ay içerisinde geri ödenmesinin istenilmesine ilişkin kısmının iptaline hükmedildiği, bu kararın temyiz aşamasında Danıştay 2. Dairesinin

30/01/2014 tarih ve E.2010/946, K.2014/538 sayılı kararıyla onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

Diğer taraftan, Bartın Vergi Dairesi Müdürlüğü vekili tarafından, Dairelerinde programcı olarak görev yapan davalıya 15/10/2004-15/11/2008 tarihleri arasında Maliye Bakanlığı Personeline Yapılacak Eködemeye İlişkin Usul ve Esaslara aykırı olarak yersiz ödenen 4.055,83 TL ek ödemenin, ödemenin yapıldığı tarihlerden itibaren yasal faiziyle birlikte tahsiline karar verilmesi istemiyle açılan davada, Bartın Sulh Hukuk Mahkemesinin 02/06/2015 tarih ve E.2010/1680, K.2015/457 sayılı kararıyla, "Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 05/12/1984 tarih veE.1982/13, K.1984/997 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararında, idare tarafından yapılan tüm ödemelere uygulanması halinde, idarenin haksız iktisap kurallarından hiçbir zaman yararlanamaması ve memurların yapmış oldukları tüm hatalı ödemelerin idare tarafından gerek ödeme yapılan kişilerden, gerekse ödemeyi yapan görevlilerden geri alınamaması gibi bir sonuç doğar ki, idareyi işlemez ve iş göremez bir duruma sokacak olan böyle bir sonucun hukukça savunulması mümkün değildir. Hal böyle olunca, hiçbir hukuki dayanağı olmayan, şart tasarrufa da konu olmayan, hatalı ödemelerin, Borçlar Hukukunun sebepsiz zenginleşme hükümleri uyarınca geri alınmasına karar verilmesi gerekir. (HGK 01.03.2012 gün ve 3-809 E-125 K) Kendisinin sebep olmadığı bir nedenden dolayı hesabına fazla para yatırılan davalı iyi niyetlidir. Ödenen fazla maaş, davacı kurumun yanlış hesaplaması nedeniyle meydana gelmiştir. Türk Borçlar Kanununun 117. maddesi uyarınca davacının yasal faiz talep edebilmesi için davalıya ihtar göndermesi şarttır. Dosyada bulunan ihtarnamenin tarihi ise 11/02/2009'dur. Davacı tarafın ödemelerin yapıldığı andan itibaren yasal faiz işletilmesini istemesi bu nedenle reddedilerek dosya karara bağlanmıştır." gerekçesiyle fazla ödenen 4.055,83 TL'nin davalıdan alınarak davacıya verilmesine, bu tutara tebliğ tarihinden itibaren yasal faiz işletilmesine hükmedildiği, bu kararın Yargıtay 3. Hukuk Dairesinin 24/05/2016 tarih ve E.2015/19332, K.2016/8021 sayılı kararıyla onanmak suretiyle kesinleştiği anlaşılmıştır.

Davalı F.Ö. vekilince Uyuşmazlık Mahkemesine verilen 15/07/2016 tarihli dilekçe ile Zonguldak İdare Mahkemesinin 18/11/2009 tarih ve E.2009/440, K.2009/1443 sayılı kararı ile Bartın Sulh Hukuk Mahkemesinin 02/06/2015 tarih ve E.2010/1680, K.2015/457 Karar sayılı kararından hangisinin uygulanacağı konusunda tereddüt doğduğundan ve hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiğinden bahisle hüküm uyuşmazlığının Zonguldak İdare Mahkemesi tarafından verilen kararın benimsenmesi suretiyle giderilmesi talebinde bulunulmuştur.

MEVZUAT YÖNÜNDEN İNCELEME:

İdari ve adli yargı kararları arasında oluştuğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının çözümü için; öncelikle hüküm uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 2592 sayılı Kanun ile değişik 24. maddesinin birinci fıkrasında, "7 inci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir, hükmü yer almaktadır.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a- Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b- Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c- Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d- Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e- Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması,

Koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinde, ortada, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve yasa yollarına başvurularak şeklen kesinleşmiş, taraflarından en az birinin aynı olduğu kararların bulunduğu ve tüm kararlarda da davanın esasının hükme bağlandığı ve yasa yollarının tüketildiği anlaşılmıştır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 2016/671 Esas sayılı dosyasının 23/10/2017 tarihinde yapılan müzakeresinde Zonguldak İdare Mahkemesi ile Bartın Sulh Hukuk Mahkemesinin kararları arasında 2247 sayılı Kanunun 24. maddesi koşullarının oluştuğu kabul edilmekle, uyuşmazlık konuları ile ilgili esas yönünden görüş bildirilmesi yoluna gidilmiştir.

Hüküm uyuşmazlığına konu Zonguldak İdare Mahkemesi kararında, davacıya 15/10/2004-15/11/2008 tarihleri arasında yersiz ödendiği belirlenen ilave ek ödeme tutarı olan 4.055,82 TL'nin yasal faiziyle birlikte bir ay içinde geri ödenmesi gerektiğini belirten 11/02/2009 tarih ve 2885 sayılı işlemin, yersiz ödendiği belirtilen tutarın yasal faiziyle birlikte geri ödenmesinin istenilmesine ilişkin kısmı iptal edilmesine karşın, Bartın Sulh Hukuk Mahkemesi kararında, söz konusu ilave ek ödemenin yasal faiziyle birlikte tahsiline karar verildiği anlaşılmakla, iki karar arasında oluşan çelişki nedeni ile hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiği, bu duruma göre, söz konusu adli ve idari yargı kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğu kabul edilmelidir.

İlave ek ödemenin yapılmasına ilişkin işlem, idarenin tek yanlı iradesiyle tesis edilen, kesin ve yürütülmesi zorunlu nitelikte bir işlem olup, aynı şekilde bu idari işlemin geri alınmasına yönelik işlem de icrai nitelikte idari bir işlemdir. Bu bakımdan, tümüyle idari nitelikte olan bir işlemle ilgili uyuşmazlığın idari yargı usul ve esaslarına göre çözümlenmesi Anayasanın 155. maddesiyle kurulan "idari rejim" sisteminin gereğidir.

Dava dosyasından, Bartın Vergi Dairesi Müdürlüğünde programcı olarak görev yapan davacı tarafından Bartın Vergi Dairesi Müdürlüğüne başvurularak Maliye Bakanlığı Personeline Yapılacak Ek Ödemeye İlişkin Usul ve Esasların 4. maddesinin (g) bendi uyarınca 50 puan üzerinden ek ödeme yapılmasının istenilmesi üzerine Bartın Valiliğinin 12/03/2008 tarih ve 288 sayılı yazısı ile görüş sorulan Maliye Bakanlığı Bütçe ve Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından verilen 27/11/2008 gün ve 114382 sayılı görüş yazısında, ilave ek ödemeden yararlanacak personelin, bilgi işlemle ilgili hizmetleri yürütmek amacıyla kurulmuş veya oluşturulmuş bulunan bilgi işlem birimlerinde fiilen madde metninde yer alan unvanlarda görev yapıyor olmasının gerektiği, ilgilinin çalıştığı yerin bilgi işlemle ilgili hizmetleri yürütmek amacıyla kurulmuş veya oluşturulmuş bulunan bilgi işlem birimi olmaması sebebiyle ilave ek ödemeden yararlanmasının mümkün olmadığının belirtildiği, anılan işlem dayanak alınmak suretiyle tesis edilen Bartın Valiliğinin 11/02/2009 tarih ve 2885

sayılı işlemi ile davacıya belirtilen esaslar çerçevesinde ödeme yapılmasının mümkün olmadığı, ayrıca 15/10/2004-15/11/2008 tarihleri arasında ödenen 4.055,82 TL ilave ek ödemenin yasal faiziyle birlikte bir ay içinde ödenmesi yolundaki dava konusu işlemin tesis edildiği anlaşılmaktadır.

Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 22/12/1973 tarih ve E. 1968/8, K. 1973/14 sayılı kararında, idarenin; yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesi hallerinde süre aranmaksızın kanunsuz terfi veya intibaka dayanarak ödediği meblağı her zaman geri alabileceği, belirtilen istisnalar dışında kalan hatalı ödemelerin geri alınmasının hatalı ödemenin ilk yapıldığı tarihten başlamak üzere dava açma süresi içinde mümkün olduğu, bu süre geçtikten sonra geri alınamayacağı esasa bağlanmıştır. Anılan İçtihatları Birleştirme Kurulu kararı ile konulan ilkeye göre davacının sebep olduğu bir hata, hile ya da gerçek dışı beyanı söz konusu olmadığı halde fazla yapıldığı iddia edilen ihtilaf konusu ödemenin, ödendiği tarihten itibaren ancak 2577 sayılı Kanunda dava açma süresi olarak öngörülen 60 gün içinde geri alınabileceği, bu süre geçtikten sonra idari istikrar ve hukuki güvenlik ilkesi gereği idarenin bu tutarı geri alamayacağı kabul edilmelidir.

Olayda, davacıya 15/10/2004-15/11/2008 tarihleri arasında mevzuatın yorumunda hataya düşülerek ilave ek ödemenin yapıldığı, davacının söz konusu ödemelerin yapılması konusunda hilesi veya gerçek dışı beyanının bulunmadığı, bu sebeple idarenin açık hataya düştüğünden söz edilemeyeceği anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, kamu görevlilerine sehven yapılan fazla ödemelerin geri alınmasında, Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun yukarıda zikredilen kararının uygulanması gerektiği, bu sebeple mevzuat hükümlerinin davalı idare tarafından yanlış yorumlanması sebebiyle davacıya yapılan ödemelerde, davacının hilesi ve gerçek dışı beyanı olmadığından, yersiz ödendiği tespit edilen ilave ek ödeme tutarının en son ödemenin yapıldığı tarihten itibaren 60 günlük sürenin geçirilmesinden sonra talep edildiği gerekçesiyle dava konusu işlemin iptali yönünde verilen kararın hukuka uygun olduğu kanaatine varılmıştır.

SONUÇ:

1-Zonguldak İdare Mahkemesinin 18/11/2009 tarih ve E.2009/440, K.2009/1443 sayılı kararı ile Bartın Sulh Hukuk Mahkemesinin 02/06/2015 tarih ve E.2010/1680, K.2015/457 Karar sayılı kararı arasında hüküm uyuşmazlığının bulunduğunun kabulüne,

2-Bartın Sulh Hukuk Mahkemesinin 02/06/2015 tarih ve E.2010/1680, K.2015/457 Karar sayılı kararının kaldırılmasına;

3-Zonguldak İdare Mahkemesinin 18/11/2009 tarih ve E.2009/440, K.2009/1443 sayılı kararının benimsenmesine,

Karar verilmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesinin mümkün olduğu düşünülmektedir…" şeklinde düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇ Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk BölümününNuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Ahmet Tevfik ERGİNBAY, Suna TÜRE, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN ve Birgül KURT'un katılımlarıyla yapılan 23.10.2017 günlütoplantısında dosyanın usul yönünden incelenmesi sonunda;

I-İLK İNCELEME2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un "Mahkemenin görevi" başlığını taşıyan 1. maddesinde, "Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıkların kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir" denilmiş; 24. maddesinde (Değişik birinci fıkra: 21/1/1982 - 2592/7 md.) ise, 1 nci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığının kabul edileceği belirtilmiştir.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a) Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen adli ve idari yargı kararlarının incelenmesinden ortada adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararlar bulunduğu, kararlarda da işin esasının hükme bağlandığı ve davaların taraflarının aynı olduğu anlaşılmaktadır.

Konu ve dava sebebinin aynı olup olmaması ile kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının incelenmesi:

Hüküm uyuşmazlığına konu edilen Zonguldak İdare Mahkemesi kararında; davacıyayapılan fazla ödemede davacının gerçek dışı beyanı veya hilesi bulunmadığı, hatalı ödemenin 2004 yılından başlayarak en son 2008 yılı Kasım ayına kadar geçen süre içerisinde her ay tekrarlandığı ve davalı idare tarafından da bu hususun fark edilmediği dikkate alındığında, ek ödeme yapılmasına ilişkin mezkûr esasların yanlış yorumundan kaynaklanan fazla ödemenin, ancak fazla ödemenin yapıldığı aylar itibari ile dava açma süresi içerisinde tahsil etme cihetine gidilebileceği açık olup, en son 15 Kasım 2008 tarihinde ödenen hatalı ödeme, 15 Ocak 2009 tarihinden önce geri istenebilecekken bu süreler geçtikten sonra 11.02.2009 tarihinde tesis edilen işlemde idari istikrar ve güven ilkesine ile hukuka uyarlık bulunmadığına karar verilerek dava konusu işlemin iptal edildiği; Bartın Sulh Hukuk Mahkemesinde isehiçbir hukuki dayanağı olmayan, şart tasarrufa da konu olmayan hatalı ödemelerin, Borçlar Hukukunun sebepsiz zenginleşme hükümleri uyarınca geri alınmasına karar verildiği dolayısıyla davaların konu ve sebeplerinin aynı olduğu görülmektedir.

Buna göre, her iki mahkemenin vardığı sonuçların birbirinden farklı olduğu; İdare Mahkemesi ile Sulh Hukuk Mahkemesi kararları arasında oluşan çelişki nedeni ile bir hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiği açıktır.

Belirtilen nedenlerle,

1- Zonguldak İdare Mahkemesi ile Bartın Sulh Hukuk Mahkemesi kararları arasında, 2247 sayılı Yasanın 24. maddesinde öngörülen koşulların gerçekleştiği anlaşıldığından hüküm uyuşmazlığı bulunduğu,

2- 2247 sayılı Yasanın 25. maddesi hükümleri uyarınca

a) İdari Yargılama Usulü Yasası gözetilerek Uyuşmazlık Mahkemesine yapılan başvuruya ait dilekçe ve eklerinin 30 gün içinde cevap verilmek üzere davacı Bartın Valiliği ve Bartın Vergi Dairesi Müdürlüğüne bildirilmesi, verilen cevapların karşı tarafa tebliği suretiyle dosyanın tekemmülünün sağlanması,

b) Usulü işlemler tamamlandıktan ve esas hakkındaki rapor yazıldıktan sonra Başkanlıkça belirlenecek günde işin esasının görüşülmesi gerektiğine OY BİRLİĞİ İLE KARAR VERİLMİŞTİR.

Bunun üzerine Uyuşmazlık Mahkemesine yapılan başvuruya ait dilekçe karşı tarafa (Adli Yargı yerinde davacı Bartın Vergi Dairesi Müdürlüğü vekiline ve İdari Yargı yerinde davalı Bartın Valiliğine) tebliğ edilmiş; yasal süresi içerisinde taraflarca cevap dilekçesi gönderilmemiştir.

II-ESASIN İNCELENMESİ:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Suna TÜRE, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN ve Turgay Tuncay VARLI'nın katılımlarıyla yapılan 26.2.2018 günlü toplantısında:

Başvuru dilekçesi ve ekleri, uyuşmazlığa konu edilen kararlara ilişkin dava dosyaları, ilgili Başsavcıların düşünce yazıları, dayanılan Yasa kuralları, taraflarca verilen dilekçe ve ekleri ile Raportör-Hakim Engin SELİMOĞLU'nun hazırladığı rapor okunup incelendikten ve ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın yazılı düşünceleri doğrultusundaki açıklamaları alındıktan sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Hüküm uyuşmazlığına konu davalar; Bartın Vergi Dairesinde görev yapan davacının Maliye Bakanlığı Personeline Yapılacak Ek Ödemeye İlişkin Usul ve Esaslar ile belirlenen 50 puan ilave ek ödemeden yararlandırılması istemiyle yaptığı 27.02.2008 tarihli başvurunun reddine ve tarafına 2004-2008 yılları arasında 20 puan karşılığı ödenen toplam 4.055,82.-TL tutarın bir ay içerisinde geri ödenmesinin istenilmesine ilişkin Bartın Vergi Dairesi Müdürlüğünün 11.02.2009 tarih ve 2885 sayılı işleminin iptali ve kamu alacağının genel hükümler uyarınca tahsili maksadıyla karşılıklı olarak açılmış olan ve farklı sonuçlanan mahkeme kararlarından kaynaklanmaktadır.

Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulu'nun 22.12.1973 tarih ve E:1968/8, K:1973/14 sayılı kararında özetle; İdarenin, hatalı terfi veya intibak işlemine dayanarak ödediği meblağın istirdadına, bir mahkeme kararına lüzum olmadan karar verilebileceği ve bu karara karşı açılacak davaların çözümünün Danıştay'ın görevi içinde olduğu; İdarenin, yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesi hallerinde, süre aranmaksızın terfi veya intibaka dayanarak ödediği meblağı her zaman geri alabileceği; belirtilen istisnalar dışında kalan ödemelerin istirdadının, hatalı ödemenin yapıldığı tarihten başlamak üzere dava açma süresi içinde kabil olduğu ve dava açma süresi geçtikten sonra istirdat edilemeyeceği kabul edilmiştir. Söz konusu İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca; idarece memura yapılan haksız ödemelerin dava açma süresi içerisinde istenebileceği, bu süre geçtikten sonra ise ancak yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesi hallerinde ödemenin geri alınabileceği kabul edilmiş ve yerleşik idari yargı kararları da bu doğrultuda istikrar bulmuştur.

Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulu'nun 27.01.1973 tarih ve E:1972/6, K:1973/2 sayılı kararının sonuç bölümünde ise aynen:

"1-Yokluk ile mutlak butlan halleri hariç ve kişinin gerekçe dışı beyanı veya hilesi ile de sebebiyet vermemiş olmak kaydıyla idarenin yanlış şart tasarrufunu (özellikle yanlış intibak işlemini), ancak iptal davası süresi veya kanunlarda özel bir süre varsa bu süre içinde yahut iptal davası açılmışsa dava sonuna kadar, geriye yürür şekilde geri alabileceğine,

2-Bu süreler geçtikten sonra yanlış tasarrufun geriye yürür şekilde geri alınamayacağına,

3-Bu süreler geçtikten sonra yanlış tasarrufun geri alınması halinde geri alma gününe kadar doğmuş durumların, parasal sonuçları da dâhil olmak üzere, hukuken kazanılmış durum olarak tanınması gerektiğine,

4-Bu nedenle yanlış işlemin (intibakın) bu süreler geçtikten sonra geri alınması durumunda, geri alma gününe kadar ödenmiş bulunan fazla paraların (aylıkların) hukuken geçerli bir nedenle ödenmiş bulunduğunun kabulü gerekmesi karşısında artık sebepsiz zenginleşme söz konusu olamayacağından, bu sebepsiz zenginleşme hükümlerine dayanılarak geri istenemeyeceğine ve içtihatların bu yolda birleştirilmesine…" denilmektedir.

Anılan kararın gerekçesinde, dava konusu bakımından da önem arz eden şu değerlendirmelerde bulunulmaktadır:

"…İdarenin, mahkemeye başvurmadan, resen istirdada kalkması halinde, bu istirdat işlemi aleyhine açılacak iptal davası Danıştay'da görülecek ve tabiidir ki Danıştay, bu anlaşmazlığı çözmek için, idare hukuku kurullarını uygulayacaktır. İdare fazla ödemeleri resen memurun aylığından kesmeyip te olayda olduğu gibi mahkemeye başvurduğu takdirde, işlem aynı anlaşmazlık olduğu halde, bu kez idare hukuku kurallarının değil de Borçlar Yasası kurullarının uygulanması ve belki de tamamen aksi sonuca varılması adalet ve hukuksal düzenin kabul edemeyeceği bir durum yaratacaktır. Hukuk alanında devamlılık (istikrar) ve güven ise temel ilkelerdendir. Onun için, anlaşmazlık sebebi idare hukukunu ilgilendiren bir sebep ise bu çelişkiyi önlemek, ikili sonuca varma ihtimalini ortadan kaldırmak, uygulamada yeknesaklığı sağlamak için de, tasarrufun ait bulunduğu hukuk dalı kurullarının uygulanması zorunludur. Bu suretle idarenin, yanlış tasarrufunu geri alması üzerine geri alma tarihine kadar ödediği fazla paraları, sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre tahsilini istemesi davalarında yanlış tasarrufun geri alınıp alınamayacağı, geri alınabilse dahi geçmişteki durumların hukukça tanınması gerekip gerekmediği, bunun sonucu olarak ödenmiş paraların geri istenip istenemeyeceği konusunda ki sorunun idare hukuku kurallarından faydalanılarak çözümlenmesi gerektiği belirlenmiş olmaktadır…

Yukarıdan beri yapılan açıklama ve incelemelerden anlaşılacağı gibi, yanlış bir şart tasarrufun idare tarafından geri

alınmasından dolayı ödenmiş fazla paraların geri istenmesi davalarında, kamu yararı ile kişisel yararı uzlaştıracak, kamu ve hukuk düzenini sarsmayacak, aksine, bunlara güven ve devamlılık sağlayacak nitelikte en adil ve hukuki bir norm olarak iptal davası süresini, genel olarak yanlış şart tasarrufu, geriye yürür şekilde geri alınmak için bir sınır olarak kabul etmek, bu süre geçtikten sonra tasarrufun ancak ilerisi için hüküm ifade edecek şekilde geri alınabileceği, daha doğrusu ilerisi için değiştirilebileceği, tarzında bir sonuca varmak gerekir. Belirtilen süreler geçtikten sonra idare yanlış tasarrufunu geri alsa bile, geçmişteki durumlar artık kazanılmış durum niteliğinde olacağından, yanlış işleme dayanılarak yapılmış ödemelerin sebepsiz olduğu da ileri sürülemeyecek ve geri istenmesi mümkün olmayacaktır…"

Belirtilen tüm bu yasal ve içtihadı düzenlemeler birlikte değerlendirildiğinde; idarece yapılan yersiz ödemenin 5018 sayılı Kanun kapsamı dışında kaldığı ve yukarıda açıklanan Danıştay ve Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararları çerçevesinde çözümlenmesi gerektiğinde tereddüt bulunmamaktadır. F.Ö.'e 15.10.2004-15.11.2008 tarihleri arasında yukarıda açıklanan mevzuat hükümlerinin aksine ek ödeme yapılmış ise de; söz konusu yersiz ödemelerin idare tarafından 2577 sayılı İdari Yargılama Kanununun 7. maddesinde belirtilen 60 günlük dava açma süresi geçtikten sonra talep edildiği; yersiz ödeme yapılan F.Ö.'in ödemelerin yapılması konusunda gerçek dışı beyanı veya hilesinin bulunmadığı, keza mevzuatın mali yetkilileri/sorumluları yanıltacak mahiyeti itibariyle ortada bir "açık hata" halinin de söz konusu olmadığı anlaşılmaktadır. Ek ödeme nedeniyle F.Ö.'in kolayca anlayabileceği açık bir hata ve kusur da söz konusu edilemeyeceğinden, 15.10.2004-15.11.2008 tarihleri arasında idare tarafından yapılan ek ödemelerin geri istenilmesinin koşullarının mevcut olmadığı görülmektedir.

Öte yandan, yukarıda gerekçesine yer verilen Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararında açıkça belirtildiği üzere, uyuşmazlık konusu işlem idare hukukunu ilgilendiren bir sebebe dayalı olduğundan; bunun geri istenmesine ilişkin bir davanın da sebepsiz zenginleşme nedenine dayalı bir hukuk davasının değil, idare hukuku kurallarına dayanılarak idari yargıda açılabilecek bir davanın konusunu oluşturabileceği izahtan varestedir.

Açıklanan nedenlerle; Bartın Vergi Dairesinde görev yapan ilgiliye (adli yargıda davalı, idari yargıda davacı) 15.10.2004-15.11.2008 tarihleri arasında yersiz olarak yapılan ek ödemenin geri istenilmesi işleminin hukuka uygun olmadığının saptanması karşısında; Bartın Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 02.06.2015 gün ve E:2010/1680 K:2015/457 sayılı kararının kaldırılmasına, yersiz ödemenin geri alınmasına ilişkin işlemin iptali için açılan davanın sonunda davanın kabulüne karar veren Zonguldak İdare Mahkemesi'nin 18.11.2009 gün, E:2009/440 K:2009/1443 sayılı kararının kabulüne ve bu surette hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmesi gerekmiştir.

S O N U Ç : Bartın Vergi Dairesinde programcı olarak görev yapan F.Ö.'e 15.10.2004 - 15.11.2008 tarihleri arasında fazla ödenen 4055,83 TL ek ödemenin geri istenilmesine ilişkin işlemin, hukuka uygun olmadığının saptanması karşısında; yersiz ödemenin geri alınmasına ilişkin işlemin iptali için açılan davanın sonunda davanın kabulüne karar veren Bartın Sulh Hukuk Mahkemesinin 02/06/2015 tarih ve E.2010/1680, K.2015/457 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA, hukuk ve usule uygun bulunan Zonguldak İdare Mahkemesinin 18/11/2009 tarih ve E.2009/440, K.2009/1443 sayılı kararının kabulü ve bu surette HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ GİDERİLMESİNE 26.02.2018 gününde, Başkan Nuri NECİPOĞLU ve Üye Suna TÜRE'nin KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri	Şükrü	Mehmet	Suna
NECİPOĞLU	BOZER	AKSU	TÜRE

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali	Süleyman Hilmi	Turgay Tuncay
ÖĞÜŞ	AYDIN	VARLI

KARŞI OY GEREKÇESİ

Dosyaların incelenmesinden; Bartın Vergi Dairesinde görev yapan ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun Ek 13/4 maddesi uyarınca ve Maliye Bakanlığınca belirlenen esaslar çerçevesinde 2004-2008 yılları arasında 20 puan karşılığı ek ödemeden yararlanan davacının, 27/02/2008 tarihli dilekçeyle idareye başvurarak 50 puan karşılığı ek ödemeden yararlandırılmayı istediği, ancak yapılan inceleme sonucu talebinin reddedildiği, ayrıca tarafına 2004-2008 yılları arasında 20 puan karşılığı ödenen toplam 4.055,82.-TL nin yukarıda belirtilen esaslara aykırı olarak ödendiğinin tespit edildiği bildirilerek, Defterdarlık Makamına 7 gün içinde yapılacak itiraz hakkı saklı kalmak kaydıyla söz konusu miktarı 1 ay içinde yasal faizi ile birlikte Muhasebe Müdürlüğüne ödemesi gerektiğinin tebliğ edildiği, bunun üzerine davacının idari yargı yerine müracaat ettiği, idarenin ise fazla ödemenin sebepsiz zenginleşme hükümleri uyarınca tahsili maksadıyla Bartın Sulh Hukuk Mahkemesinde dava açtığı anlaşılmaktadır.

Konuyla ilgili mevzuatın incelenmesinde;

Dava tarihinde yürürlükte bulunan 5234 sayılı Kanun'un 5. maddesiyle değiştirilen 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun

Ek 13. maddesinin (4) numaralı fıkrası;…"4. Maliye Bakanı:

a) Maliye Bakanlığı ile bağlı kuruluşlarının merkez ve taşra teşkilatı kadrolarında çalışan memurlar ile sözleşmeli personele (bağlı kuruluşların kadro karşılığı sözleşmeli personeli hariç) en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) % 200'ünü geçmemek üzere ek ödeme yaptırmaya…

Yetkilidir.

Ek ödemelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun aylıklara ilişkin hükümleri uygulanır.

…Görev yapılan birim ve iş hacmi, görev mahalli, görevin önem ve güçlüğü, personelin sınıfı, kadro unvanı, derecesi ve atanma biçimi gibi kriterlere göre yapılacak ek ödemelerin farklı miktarları ve ödemeye ilişkin usul ve esasları Maliye Bakanı tarafından tespit edilir…"

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun;

Amaç başlıklı 1. Maddesi; "Bu Kanunun amacı, kalkınma planları ve programlarda yer alan politika ve hedefler doğrultusunda kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını, hesap verebilirliği ve mali saydamlığı sağlamak üzere, kamu mali yönetiminin yapısını ve işleyişini, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını, tüm mali işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve mali kontrolü düzenlemektir."

Kamu zararı başlıklı 71. Maddesi; "Kamu zararı, mevzuata aykırı karar, işlem, eylem veya ihmal sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.

Kamu zararının belirlenmesinde;

a) İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması,

b) Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması…

g) Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması, esas alınır.

Kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edilir…

Kamu zararının, bu zarara neden olan kamu görevlisinden veya diğer gerçek ve tüzel kişilerden tahsiline ilişkin usûl ve esaslar, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir"

Zamanaşımı başlıklı 74. Maddesi; Kamu zararının meydana geldiği ve bu Kanunda belirtilen para cezalarının verilmesini gerektiren fiilin işlendiği yılı izleyen malî yılın başından başlamak üzere zamanaşımını kesen ve durduran genel hükümler saklı kalmak kaydıyla onuncu yılın sonuna kadar tespit ve tahsil edilemeyen kamu zararları ile para cezaları zamanaşımına uğrar

19/10/2006 tarih ve 26324 numaralı Resmi Gazete' de yayınlanan Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin;

Tanımlar başlıklı 4. Maddesi; (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

a) İlgili: Kendisine yersiz veya fazla ödeme yapılan gerçek ve/veya tüzel kişi ya da kişileri…

c) Kamu zararı: Mevzuata aykırı karar, işlem, eylem veya ihmal sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıyla doğan zararı,

ç) Kanun: 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununu…

ğ) Sorumlu: Kamu zararının oluşmasına sebep olan kamu görevlisini…

İfade eder."

Kamu Zararının Belirlenmesi Başlıklı 6. Maddesi; (1) Kamu zararının belirlenmesinde;

a) Yapılan iş, alınan mal veya hizmet karşılığı olarak ilgili mevzuatında belirtilen ya da mevzuatında öngörülen karar, onay, sözleşme ve benzeri belgelerde belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması,

b) İlgili mevzuatında öngörülen haller dışında, iş yaptırılmadan, mal veya hizmet alınmadan önce ödeme yapılması…

ğ) Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması,

Esas alınır.

Kamu zararının tespiti ve bildirilmesi başlıklı 7. Maddesi; (1) Kamu zararları 6 ncı maddede belirtilen hususlar göz önünde bulundurulmak suretiyle;

a) Kontrol, denetim veya inceleme,

b) Sayıştay'ca kesin hükme bağlama,

c) Adlî, idarî veya askerî yargılama,

Sonucunda tespit edilir.

(2) Tespit edilen kamu zararına ilişkin yazı, tutanak, rapor, ilâm ve benzeri belgeler ilgili kamu idarelerine

gönderilir…

(3) Kontrol, denetim veya inceleme sonucunda tespit edilen kamu zararına ilişkin belgelerde, sorumlularla birlikte tahsil sürecine dâhil edilecek ilgililer de belirtilir.

Kamu zararından doğan alacağın tebliği ve takibi başlıklı 10. Maddesi; (1) Kamu zararından doğan alacaklar, merkezde strateji geliştirme birimlerince, taşrada ise takibe yetkili birimlerce sorumluların ve ilgililerin bilinen adreslerine imzaları alınmak suretiyle veya 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Tebliğde; borcun miktarı, sebebi, doğuş tarihi, faiz başlangıç tarihi, ödeme yeri, yedi günlük itiraz süresi, itiraz mercii belirtilerek, söz konusu tutarın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde ödenmesi istenir. İtiraz merkezde strateji geliştirme birimince, taşrada ise takibe yetkili birimin en üst yöneticisince on iş günü içerisinde sonuçlandırılır. İtiraz ve itirazı değerlendirme süresi bir aylık ödeme süresini etkilemez.

(2) Kontrol, denetim veya inceleme sonucunda tespit edilen kamu zararı alacaklarının sorumlulara ve ilgililere tebliğ işlemlerine, 7 nci madde gereğince yapılacak değerlendirme işlemlerinin tamamlandığı tarihten itibaren beş iş günü içerisinde başlanır…

(5) Adlî, idarî ve askerî mahkemelerce hükme bağlanan ve taraflara tebliğ edilen kamu zararından doğan alacaklara ilişkin kararın kesinleşmesi beklenmeksizin, takip işlemlerine başlanır"

Uyuşmazlığın ortaya çıktığı tarihte yürürlükte olan 818 sayılı Borçlar Kanununun

Borç olamayan şeyin tediyesi başlıklı 62. maddesi; "Borçlu olmadığı şeyi ihtiyariyle veren kimse hataen kendisini borçlu zannederek verdiğini ispat etmedikçe onu istirdat edemez. Müruru zamana uğramış olan bir borcu eda yahut ahlaki bir vazifeyi ifa için verilen şey, geri alınamaz"

Halen yürürlükte olan 6098 sayılı Türk Borçlar Yasası'nın

Borçlanılmamış edimin ifası başlıklı 78. Maddesi; "Borçlanmadığı edimi kendi isteğiyle yerine getiren kimse, bunu ancak, kendisini borçlu sanarak yerine getirdiğini ispat ederse geri isteyebilir.

Zamanaşımına uğramış bir borcun ifasından veya ahlaki bir ödevin yerine getirilmiş olmasından kaynaklanan zenginleşmeler geri istenemez.

Borç olmadığı hâlde ödenmiş olan edimin geri istenmesine ilişkin diğer kanun hükümleri saklıdır"

Hükümlerini içermektedir.

İdari yargı yerinde görülen dava; F.Ö.' in Bartın Vergi Dairesinde programcı olarak görev yaptığı döneme ilişkin, 15.10.2004 - 15.11.2008 tarihleri arasında 4055,83 TL fazla ödeme yapıldığından bahisle kamu zararının tahsili amacıyla tesis edilen 11.02.2009 tarih ve 2885 sayılı işlemin; Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulunun 22.12.1973 gün ve E:1968/68, K: 1973/14 sayılı kararına dayanılarak iptali yolundaki Zonguldak İdare Mahkemesinin 18/11/2009 gün ve E:2009/440, K: 2009/1443 sayılı kararı Danıştay 2. Dairesince onanarak kesinleşmiştir.

Adli yargı yerinde görülen davada ise: Bartın Vergi Dairesinde programcı olarak görev yapan F.Ö.' e 15.10.2004 - 15.11.2008 tarihleri arasında hataen 4055,83 TL fazla ödeme yapıldığı fazla ödenen paranın yasal faiziyle tahsili için adı geçene tebliğ edilen yazıya rağmen herhangi bir ödeme yapılmadığından bahisle, Bartın Vergi Dairesi tarafından açılan alacak davasında Bartın Sulh Hukuk Mahkemesinin 02.06.2015 gün ve E:2010/1680, K:2015/457 sayılı kararıyla, bilirkişi raporu doğrultusunda, davanın kısmen kabulüne, fazlaya ilişkin talebin reddine karar verilmiş; bu karar, Yargıtay 3. Hukuk Dairesince onanarak kesinleşmiştir.

İdari ve Adli Yargı dosyaları ile yukarıda alıntılanan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde;

1 - İdari ve adli yargı yerlerince verilen ve yukarıda özetlenen kararlarda F.Ö.' e 15.10.2004 - 15.11.2008 tarihleri arasında yapılan ek ödemenin mevzuata uygun olmadığı ittifakla saptanmıştır.

2 - Hatalı ek ödemenin ilgiliden geri istenilmesi aksi halde yasal yollara başvurulacağına ilişkin işlem, tek başına sonuç doğuran bir işlem olmayıp, ilgilisine ihtar mahiyeti taşımaktadır ve dolayısıyla idari nitelikte olduğunun kabulü mümkün görülmemektedir.

3 - 24/12/2003 tarih ve 25326 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu Mali Yönetimi Ve Kontrol Kanununda "Kamu Zararı" tanımı yapılmış, "mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması" hali kamu zararı hallerinden biri olarak belirlenmiş, 10 yıllık bir zamanaşımı süresi öngörülmüştür. İdare Mahkemesi kararına dayanak yapılan Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulu kararı 1973 tarihli olup, 5018 sayılı Yasa ile konu yasal zeminde düzenlenmiştir.

4 - Kaldı ki Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun benzer durumdaki bir uyuşmazlığa ilişkin olarak verdiği 07/03/2012 tarih ve E:2011/3-809, K:2012/125 sayılı içtihadında da belirtildiği üzere; hiçbir hukuki dayanağı olmayan, şart tasarrufa da konu olmayan hatalı ödemelerin, borçlar hukukunun sebepsiz zenginleşme hükümleri uyarınca geri alınmasına karar verilmesi gerekir.

5 - Mahkememizin benzer mahiyetteki olaya ilişkin olarak verdiği 2016/182 E. 2017/147 K. sayılı ilamı da 5018 sayılı Yasa ve yukarıda özetlenen Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararıyla uyumludur. Bu kararda da değinildiği üzere, kamu zararının öncelikle rızaen ödenmesi gerekmektedir. İşlemin süresinde gerçekleşmemesi ve borcun rızaen ödenmemesi durumunda ise genel hükümler uygulanarak zararın tahsili cihetine gidilmesi mümkündür.

6 - Mahkememizin emsal nitelikteki 2013/1607 E. 2014/887 K. sayılı ilamında ise, davacıya ödeme yapılmasına ilişkin işlemin, idarenin tek yanlı iradesiyle tesis edilen, kesin ve yürütülmesi zorunlu nitelikte bir işlem olmasına karşın söz konusu işlem nedeniyle ödenen hatalı ek ödemenin ilgiliden geri istenilmesi aksi halde yasal yollara başvurulacağına ilişkin işlemin idari nitelikte olduğunun kabulü mümkün olmadığından idari nitelikte olmayan uyuşmazlığın adli yargıda çözümlenmesi gerektiği kabul edilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, Bartın Vergi Dairesinde programcı olarak görev yapan F.Ö.'e 15.10.2004 - 15.11.2008 tarihleri arasında fazla ödenen 4055,83 TL ek ödemenin geri istenilmesine ilişkin işlemin, 5018 sayılı Yasa ile Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkındaki Yönetmelik hükümleri uyarınca gerçekleştirilmiş ve

hukuka uygun olduğunun saptanması karşısında; yersiz ödemenin geri alınmasına ilişkin işlemin iptali için açılan davanın sonunda davanın kabulüne karar veren Zonguldak İdare Mahkemesinin 18/11/2009 tarih ve E.2009/440, K.2009/1443 sayılı kararının kaldırılmasına, hukuk ve usule uygun bulunan, Bartın Sulh Hukuk Mahkemesinin 02/06/2015 tarih ve E.2010/1680, K.2015/457 sayılı kararının kabulü ve bu surette hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmesi gerektiği kanaatiyle sayın çoğunluğun idari yargı kararının benimsenmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesi yolundaki kararına katılmıyoruz.

Başkan	Üye
Nuri NECİPOĞLU	Suna TÜRE